Форма № 4

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Запорізька політехніка»

Кафедра українознавства та загальної мовної підготовки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Ректор (перший проректор)
_____С.Б.Беліков
«___»_____20___ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК05 ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Спеціальність: 073 менеджмент

Освітня програма (спеціалізація): менеджмент в будівництві

Інститут, факультет: Фізико-технічний інститут
Факультет будівництва, архітектури та дизайну
мова навчання: українська

2020 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України» для студентів спеціальності 073 менеджмент, освітня програма (спеціалізація) менеджмент в будівництві

«14» 08, 2020 року - 31 с.

Розробник: Дєдков М.В., канд.іст.наук, доцент, професор кафедри українознавства та загальної мовної підготовки

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри

Протокол від «14» 08 2020 року № 1

В.о.завідувача кафедри українознавства та загальної мовної підготовки

«14» 08 2020 року (І.В.Чернова)

Схвалено науково-методичною комісією факультету будівництва, архітектури та дизайну
Протокол від «» 24.09 2020 року № 2

«24» 09 2020 року Голова (В.О.Савченко)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Узгоджено групою забезпечення освітньої програми* «Менеджмент в будівництві» спеціальності 073 «Менеджмент»

«01» 09 2020 року Керівник групи (А.М.Ткаченко)
(підпис) (прізвище та ініціали)

*Якщо дисципліна викладається не випусковою кафедрою

_____ 2020 рік

Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 3</td><td>Галузь знань
07 управління та адміністрування</td><td colspan="2">вибіркова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 2</td><td rowspan="5">Спеціальність:
073 менеджмент;
Освітня програма:
менеджмент в будівництві</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 7</td><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td>Індивідуальне науково-дослідне завдання процеси державоутворення на території України на різних етапах історичного розвитку</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 90</td><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="9">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 2
самостійної роботи студента - 4</td><td rowspan="9">Освітній ступінь:
Бакалавр</td><td>14 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>14 год.</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>год.</td><td>год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>58 год.</td><td>78 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання:</td></tr>
<tr><td>4год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: іспит</td></tr>
</table>

Примітка.
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 30 % до 70 %
для заочної форми навчання – 6 % до 94 %

1. Мета навчальної дисципліни

Доцільність вивчення матеріалу курсу «Історія України» обумовлена необхідністю сформувати системні загальні знання з історії України як частини загальноєвропейського історичного та цивілізаційного простору, зокрема головних історичних етапів розвитку української нації, ключових подій Історії України, персоналій її історичних діячів, економічних, соціальних, політичних та мілітарних здобутків різних форм української державності.

Історія України покликана допомогти майбутньому спеціалісту з вищою освітою знати основні історичні події, факти, явища, закономірності історичного процесу, підвищити рівень історичної свідомості і політичної культури. Вивчення цього курсу безпосередньо впливає на формування наукового світогляду і загальної культури, дає можливість зрозуміти зміст, характер та особливості історичного розвитку України, генезису української нації в контексті всесвітньої історії.

Вивчення історії України дає можливість майбутньому спеціалісту глибше усвідомити своє місце у навколишньому світі, виразніше відчути значення своєї майбутньої праці і можливі шляхи її вдосконалення.

Історія України є однією з дисциплін, які вивчаються у першому семестрі. Отримані знання в подальшому стануть теоретичною базою для здобувачів при опануванні таких дисциплін, як: «Історія української культури», «Політико-правова система України», «Основи зовнішньоекономічної діяльності».

Мета:

- надати студентам загальні знання в сфері Історії України як складової загальноєвропейського історичного та цивілізаційного простору в умовах європейської інтеграції та глобалізації; вміння описувати та аналізувати феномени української історії засобами академічного письма; здатність до критичного мислення, вміння застосовувати елементи критичного мислення у процесі навчання та професійної діяльності у сфері менеджменту у будівництві;
- сформувати в студентів базові теоретичні знання з актуальних проблем політичної, економічної та соціальної історії України. Зосередити увагу студентів на найбільш актуальних проблемах: історії українського державотворення, історії української нації на національно-визвольних змагань; особливостях історичного розвитку певних регіонів України; уявленні про зв'язок Історії України зі світовою; знання найвидатніших історичних діячів різних епох.

Завдання:

- сформувати системні загальні знання з Історії України як частини загальноєвропейського історичного та цивілізаційного простору, зокрема головних етапів, ключових подій, персоналій, політичних, соціальних та мілітарних здобутків;
- розуміти місце і роль історичних наук в структурі людської життєдіяльності; вивчити досвід поколінь та історичні уроки розвитку суспільства, людини, держави;
- сприяти виробленню високих гуманістичних, духовно-культурних ідеалів, морально-етичних та естетичних критеріїв і принципів життєдіяльності;
- розуміти цінність і необхідність збереження історичного доробку людства та української нації.

У результаті опанування навчальної дисципліни студент повинен отримати

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 09. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 14. Здатність працювати у міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК 13. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.

СК 15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

Додаткові компетентності за дисципліною:

ДК.01. Здатність розуміти та використовувати основні науково-історичні поняття у повсякденному житті.

ДК.02. Здатність брати участь у дискусіях на суспільно-історичні теми.

Очікувані програмні результати навчання:

РН1. З'ясовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

РН2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

РН9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.

РН12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

РН15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

РН16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

РН17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

Додаткові очікувані програмні результати навчання за дисципліною:

ДРН1. Оволодіти основними поняттями та термінологією навчальної дисципліни.

ДРН2. Навчитися розуміти причини та основні закономірності процесів, які відбувалися в сфері соціально-економічного та політичного життя України протягом усієї історії її розвитку.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема № 1. Перші форми державності на території України у стародавню добу.

Час появи людини на території України. Форми організації суспільства в кам'яному віці. Ранній палеоліт. Первісне людське стадо. Середній палеоліт. Основні знаряддя праці та форми господарства у найдавніших людей. Зміни в природі в період середнього палеоліту.

Пізній палеоліт. Завершення формування людини сучасного типу – Homosapiens. Виникнення родового ладу. Проблема матріархату. Мезоліт. Піднесення ролі парної сім'ї та родової общини. Неоліт. Неолітична революція (виникнення скотарства та землеробства). Територіальність родової общини. Сусідські общини. Плем'я. Енеоліт. Трипільська культура (цивілізація?). Економічне та культурне життя трипільців. Протоміста. Гіпотези щодо виникнення найдавніших держав на території України.

Бронзовий вік. Племінні союзи. Патріархально-родові відносини, їх розклад. Виникнення рабства.

Виникнення і розвиток елементів державності в найдавніші часи. Ранній залізний вік. Військово-політична організація кіммерійців (XIII – VII ст.. до н.е.). Утворення Великої Скіфії в Північному Причорномор'ї у др. пол. VII ст. до н.е. Розквіт могутності Скіфії у IV ст. до н.е. Занепад скіфської держави. Поява сарматів у Північному Причорномор'ї. Етнокультурні зв'язки скіфів і сарматів із слов'янами.

Причини виникнення античних міст-держав у Північному Причорномор'ї. Початок елінської колонізації Північного Причорномор'я. Античні міста-держави в Криму та на півдні України. Наслідки грецької колонізації для місцевого населення. Готи. Гуни.

Перші письмові згадки про ранньослов'янські племена. Розселення стародавніх східних слов'ян. Державні утворення східних слов'ян. Виникнення Антського племінного союзу (IV-VIIст.). Система господарювання східних слов'ян. Заснування і розвиток Києва та інших міст. Федерація союзів племен "Русь". Племінні княжіння. Перша східнослов'янська держава - Київське князівство Аскольда.

Тема № 2. Ранньофеодальна держава – Київська Русь(IX- перша пол. XIII ст.)

Передумови утворення феодальної держави на Русі. Норманська та антинорманська теорії походження Київської Русі та їх оцінка в сучасній українській історіографії.

Три періоди в історії формування давньоруської державності. Перший період - народження і становлення Давньоруської держави. Діяльність князів Олега, Ігора, княгині Ольги та її сина Святослава. Дружинний етап державності. Зовнішня політика Олега (походи на Візантію) та Святослава (активні завойовницькі походи).

Другий період - ранньофеодальна монархія князя Володимира Великого. Адміністративна, судова та релігійна реформи. Хрещення Русі. Історичне значення християнізації Русі.

Третій період - зміцнення феодальної монархії. Князь Ярослав Мудрий. «Руська правда». Впровадження нового принципу спадкоємства «від брата до брата» замість старого«від батька до сина». Зовнішня політика. Русь і кочівники південних степів.

Причини і етапи феодальної роздробленості. Тимчасова політична стабілізація суспільства: Володимир Мономах, Мстислав Великий. Занепад Київської Русі з другої половини XI століття. Боротьба з феодальними усобицями. Зміцнення удільних князівств. Федеративна монархія.

Монголо-татарська навала. Захоплення Києва. Роль та місце Київської Русі в історичній долі українського народу. Етнонім «Україна» та його походження.

Змістовий модуль 2.

Тема № 3. Галицько-Волинська держава. Українські землі в складі Литви та Польщі (друга пол. XIII – сер. XVII ст.).

Утворення Галицько-Волинського князівства. Роман Мстиславович. Подніпров'я та землі Галицько-Волинського князівства під владою монголо-татар. Золотоординське іго. Князь Данило Галицький та його боротьба проти боярства за владу. Внутрішня і зовнішня політика князя Данила, боротьба з монголо-татарами за незалежність українських земель. Князь Данило – король Галицько-Волинського королівства. Смерть князя Данила. Кінець династії Даниловичів. Галицько-Волинське князівство як одна із форм української державності.

Приєднання українських земель до складу Великого князівства Литовського. Політика великих литовських князів на українських землях. Український вплив на політичне і суспільне життя Литовського князівства. Боротьба за галицько-волинські землі між Польщею та Угорщиною. "Руське королівство".

Передумови польсько-литовської інтеграції. Кревська унія (1385 р.) між Литвою та Польщею. Посилення влади литовських феодалів на українських землях. Ліквідація удільних князівств на Україні. Литовські статути 1529, 1566 років.

Люблінська унія (1569 р.) та її наслідки для України. Створення Речі Посполитої. Польська колонізація українських земель. Воєводський адміністративний устрій. Юридичне оформлення кріпосного права. Литовський статут 1588 р. Магдебурзьке право.

Брестська церковна унія 1596 р., її причини та наслідки. Національно-релігійна дискримінація українського населення. Становище православної церкви. Боротьба проти унії. Православні братства в Україні. Роль церкви у збереженні самобутності українського народу.

Тема № 4. Українське козацтво, його роль у процесах державотворення (XV–сер. XVII ст.).

Виникнення козацтва. Причини та джерела появи українського козацтва. Поняття "козак". Перші згадки про козаків у документальних джерелах. Українське козацтво - унікальне явище світової історії. Зміцнення козацтва у II половині ХУІ ст. Козаки "городові", "низові", "запорозькі".

Виникнення Запорозької Січі. Дмитро Вишневецький (Байда). Запорозька Січ – "християнська козацька республіка". Адміністративний устрій та правова система. Політичний устрій Запорозької Січі. Феномен козацької демократії. Церква на Запорожжі.

Збройні сили козацької республіки. Військове мистецтво козаків. Реєстрове козацтво.

Козацтво - провідна суспільно-політична сила України першої половини XVII ст. Боротьба козацтва проти турецько-татарської агресії на українські землі та польсько-шляхетської експансії. Козацько-селянські повстання кінця XVI - першої половини XVII ст.: причини і значення.

Видатні гетьмани запорозьких козаків цього часу. Гетьман Петро Сагайдачний. Ідея автономії запорозьких земель. Походи козаків проти Османської імперії та її васалів.

Змістовий модуль 3.

Тема № 5. Українська національна революція (1648 – 1676 рр.).

Посилення кріпацького гніту та національно - релігійного гноблення. “Статті для заспокоєння руського народу” (1633 р.). “Ординація Запорозького реєстрового війська” (1638 р.). Період “золотого спокою”.

Початок повстання. Визволення повстанцями Запорозької Січі. Обрання Б.Хмельницького гетьманом. Зародження ідеї автономії козацтва. Початок Національної революції: причини, рушійні сили, характер, хронологічні межі, періодизація. Основні концепції періодизації Визвольної війни.

Початковий етап війни (1648-1649 рр.). Перемоги під Жовтими водами та Корсунем. Виникнення ідеї створення національної держави. Розгортання національно-визвольної боротьби на всіх етноукраїнських землях. Звільнення Лівобережжя. Формування державних інституцій і активізація зовнішньополітичної діяльності Б.Хмельницького. Розробка Хмельницьким принципів української державної ідеї: право українського народу створити незалежну, соборну державу, спадкоємицю Київської Русі. Зборівська угода. Реорганізація адміністративно-територіального устрою.

Похід армії на Західну Україну. Облога Львова та Замостя. Польсько-українське перемир’я. Визнання Польщею автономії козацької України. Молдавські походи Хмельницького.

Відновлення воєнних дій. Поразка під Берестечком. Білоцерківська угода. Негативні наслідки довготривалої боротьби за незалежність. Битви під Батогом і Жванцем.

Пошук союзників у боротьбі з Річчю Посполитою. ЗближенняУкраїни з Московією. Переяславська рада. „Березневі статті” (1654р.) та їх значення. Реалізація ідеї спадковості гетьманської влади. Завершальний етап Визвольної війни. Воєнні дії 1654-1657 рр. Смерть Б.Хмельницького та історичне значення його діяльності.

Історичне значення Визвольної війни українського народу. Оцінка особи Богдана Хмельницького в науковій літературі.Становище Гетьманщини після смерті Б.Хмельницького.Політичні наступники великого гетьмана.

Тема № 6. Українські козацькі автономії XVII – XVIII ст.

«Руїна» - громадянська війна в українському суспільстві по смерті Б.Хмельницького. Основні напрями внутрішньої та зовнішньої політики І.Виговського. Укладення Гадяцької угоди (1658 р.).Битва під Конотопом. Антигетьманська опозиція. Перехід булави до Ю.Хмельницького. Переяславський договір(1659 р.). Чуднівська угода з Польщею (1660 р.). Громадянська війна (Руїна) та її політичні наслідки.

Розкол України на два гетьманата. Андрусівський договір (1667 р.). Гетьмани Лівобережжя. Гетьмани Правобережжя. Возз’єднання козацької України та обрання П.Дорошенка її гетьманом (1668 р.). Бучацька угода (1672 р.). І.Самойлович – гетьман “обох сторін Дніпра” (1672 р.). Дорошенко здає гетьманські клейноди (1676 р.) - завершення Національної революції поразкою. Особливості та значення революції в історії України.

“Трактат про вічний мир“ (1686 р.) - остаточне закріплення поділу України. Адміністративно-політичний устрій Лівобережжя (Гетьманщина, Слобожанщина, Запорожжя). Стабілізація політичного життя в Україні в кінці XVIII століття. Гетьман І.Мазепа. “Коломацькі статті“. Участь України у Північній війні. Союз І.Мазепи зі Швецією. Полтавська битва 1709 р. Ліквідація Запорізької Січі. Пилип Орлик - гетьман у вигнанні. Конституція П.Орлика (1710 р.). Запорозьке козацтво після 1709 р.

Українська політика Петра І після Полтавської битви. Гетьман І.Скоропадський. Обмеження гетьманських прав. Гетьманство П.Полуботка. Малоросійська колегія. Перше скасування гетьманства. Відновлення гетьманства і гетьманування Д.Апостола. Друге скасування гетьманства. «Правління гетьманського уряду». Гетьманування К.Розумовського.

Українська політика Катерини II. Ліквідація гетьманства (1764 р.) і затвердження Малоросійської колегії. Знищення Запорозької Січі (1775 р.). Скасування козацької

автономії на Слобожанщині. Остаточна ліквідація полкового поділу на Лівобережжі (1782 р.). Юридичне оформлення кріпацтва на українських землях (1783 р.). Перехід земель Правобережної України до складу Російської держави (1772-1795 рр.). Малоросійська губернія (1796 р.). Історичне значення Гетьманщини.

Змістовий модуль 4.

Тема № 7. Українські землі в складі Російської та Австро-Угорської імперій.

Правобережна Україна "між чотирьох вогнів" (Річ Посполита, Московська держава, Османська імперія та Кримське ханство). Занепад українського політико-адміністративного устрою. Діяльність "турецьких" і "татарських" козацьких гетьманів. Ю.Хмельницький. Відновлення та функціонування польського державно-політичного устрою. Дозвіл Польщі на відродження козацького самоуправління. Гетьман С.Палій. Поширення гайдамацького руху. Коліївщина. Занепад та поділи Речі Посполитої.

Західноукраїнські землі (Східна Галичина, Північна Буковина, Закарпаття) під владою Австро-Угорщини. Адміністративно-політичний устрій. Соціально-економічний розвиток краю.Характер політики австрійського уряду щодо українців. Антифеодальна боротьба селянства. Рух опришків. Олекса Довбуш. Суспільно-політичний рух. "Руська трійця". Буржуазна революція 1848 року. Головна Руська Рада. Скасування кріпацтва.

Наддніпрянська Україна (Лівобережжя, Правобережжя, Слобожанщина, Південна Україна) під владою Росії. Новий адміністративний устрій: губернії, генерал-губернаторства. Посилення панщини. Закріпачення селян Південної України (1796 р.). Рекрутська повинність. Загострення соціально-економічних протиріч в Україні. Селянські повстання. У.Кармелюк. Реформа управління державними селянами. Інвентарна реформа на Правобережжі.

Участь українців у російсько-турецьких війнах XIX ст. Перетворення козацьких полків у полки регулярної Російської армії. Азовське козацьке військо. Війна Росії проти наполеонівської Франції. Українські землі в планах Наполеона. Політика царизму на збереження кріпосництва. Аракчеєвщина. Посилення влади бюрократичного держапарата. Запровадження військових поселень.

Наростання селянського руху, виступи військових поселенців. Початок українського національного відродження. Перші таємні товариства. Північне і Південне Товариства. М.Павлик. Боротьба з "новоерівцями" (1890 р.). Галицька соціал-демократична партія. Створення народовцями національно-демократичної партії (1899 р.).

Вибори I та II Державних Дум Росії. Українська громада в Держдумах. Поразка революції 1905-1907 рр. Посилення національного гніту. Політичні партії в час третьочервневого режиму. Утворення Товариства Українських поступовців (ТУП). "Українське питання" в III і IV Держдумах. Столипінська аграрна реформа. Україна в роки Першої світової війни.

Тема № 8. Українська революція (1917–1921 рр.).

Лютнева революція в Росії і піднесення національно-визвольного руху в Україні. Створення Центральної Ради. Її соціальна база та програма національно-територіальної автономії. М.С.Грушевський – голова Центральної Ради. Перші кроки на шляху організації державності. Маніфестація в Києві (19 березня 1917 р.). Партійні з'їзди. Всеукраїнський національний конгрес (6 квітня 1917р.). Обрання нового складу Центральної Ради.

Боротьба за автономію і політика загальноросійських партій. I та II Військові з'їзди. Українізація армії. Проголошення I Універсалу Центральної Ради. Створення Генерального Секретаріату - виконавчого органу ЦР. В.Винниченко. Переговори Центральної Ради і Тимчасового уряду. II Універсал ЦР і Декларація Тимчасового уряду.

Боротьба різних політичних сил навколо ідеї скликання Українських Установчих зборів. Повстання полку ім. П.Полуботка у Києві.

Липневі події в Петрограді. Інструкція Тимчасового уряду Генеральному Секретаріатові (серпень 1917 р.). Обмеження самоврядування України.

Жовтневі події 1917р. в Петрограді та Києві. III Універсал Центральної Ради. Проголошення Української Народної Республіки. Програма соціально-економічних і політичних реформ. Центральна Рада-всеукраїнський парламент. Відносини між УНР і Радянською Росією. "Маніфест до українського народу з ультимативними вимогами до Української Ради".

I Всеукраїнський з'їзд Рад у Харкові. Проголошення Української Радянської республіки. Створення її уряду - Народного Секретаріату. Боротьба за встановлення радянської влади на всій території України. Робітничі і селянські повстання на підтримку Рад. Похід радянських військ на Київ. Бій під Крутами. Повстання в Києві проти Центральної Ради.

IV Універсал ЦР. Проголошення незалежності УНР. Захоплення Києва більшовиками. Перше становлення Радянської влади в Україні. Участь представників ЦР в переговорах у Брест-Литовську. Підписання договору між УНР та країнами Четверного союзу.

Наступ німецької та австро-угорської армій на Україну. Повернення до Києва Центральної Ради. Ставлення населення до «союзників» ЦР. Поділ території України на сфери впливу між Німеччиною та Австро-Угорщиною. Економічна угода ЦР з «союзниками» та труднощі в її виконанні. Встановлення «союзниками» окупаційного режиму. Наростання опозиції в самій ЦР та серед населення. 29 квітня 1918 року – прийняття Конституції УНР, вибори Голови Центральної Ради УНР і день повалення Центральної Ради. Кінець доби ЦР. Історичні досягнення та помилки Центральної Ради.

Становлення гетьманського режиму. "Українська держава гетьмана П.Скоропадського". Закон про тимчасовий державний устрій: заміна демократичної парламентської форми державного управління авторитарним режимом. Ставлення різних партій до нової влади.

Склад і програма уряду. Затягування з вирішенням земельного питання. Селянські повстання. Розкол між урядом і суспільством. Спроба гетьмана порозумітися з українською демократією. Міжпартійний блок- Український Національний Союз (УНС). Новий коаліційний уряд.

Українська держава в зовнішньополітичному контексті. Підписання мирної угоди з Росією. Врегулювання територіальних суперечностей з сусідніми країнами. Залежність зовнішньополітичного курсу гетьманату від Німеччини. Негативне сприйняття країнами Антанти прагнення Української держави до самостійності.

Нова економічна угода окупаційних властей з гетьманатом та способи її виконання. Посилення німецького втручання. Використання примусової праці. Введення державної монополії на хліб. Пограбування села.

Зміна урядового курсу на відновлення Великої Росії. Заклик УНС до повстання проти влади гетьмана. Утворення Директорії. С Петлюра. Перехід військ на бік Директорії. Зречення гетьманського уряду влади.

Вступ Директорії до Києва. Створення уряду. Намагання зберегти єдність українських політичних сил. Складність зовнішньополітичного становища.

Утворення Західноукраїнської Народної Республіки. Є.Петрушевич. Проголошення Акту Злуки східних і західних українських земель в єдину соборну державу. Рішення трудового конгресу (28 січня 1919 р.).Наступ радянських військ. Директорія залишає Київ. Зміни в складі Директорії на вимогу Антанти.

Кам'янецький період Директорії. Співіснування УНР та ЗУНР. Об'єднання Української Галицької Армії (УГА) та армії УНР. Спільний похід на Київ. Зустріч з денікінцями, капітуляція перед білогвардійцями. "Зимовий похід" армії УНР по тилам

Денікіна. Договір між УНР і Польщею. Оволодіння об'єднаними силами УНР і Польщі 6 травня 1920 р. Києвом. 13 червня 1920 р.-початок відступу армії УНР на Захід. Ризька угода між Польщею і Радянською Росією. Кінець доби УНР.

Проголошення Української Соціалістичної Радянської Республіки. Х.Раковський. Прийняття Конституції УСРР. Декларація про об'єднання УСРР і РСФРР на засадах соціалістичної федерації. Боротьба радянських військ проти військ Антанти, Денікіна, Польщі. Робітничо-селянський союзний договір між УРСР і РРФСР про військову і господарську співпрацю. Політика "воєнного комунізму". Розгортання селянського повстанського руху. "Батько" Нестор Махно. Отаманщина.

Змістовий модуль 5.

Тема № 9. УРСР в міжвоєнний період (1921 – 1939 рр.).

Соціально-економічна криза початку 20-х років. Намагання керівництва країни створити безтоварну централізовану економіку та їх згубні наслідки. Антирадянські повстання селян, "італійські страйки" робітників.

Перехід до нової економічної політики. Заміна продрозкладки продподатком. НЕП як тактика побудови соціалізму. Голод 1921-1923 років. Допомога зарубіжної громадськості в справі подолання голоду.

НЕП у промисловості. Передача дрібних підприємств в оренду. Виникнення концесій. Втілення на державних підприємствах господарського розрахунку та самоокупності. Концентрація промисловості. Трести. Синдикати. Грошова реформа. Відбудова народного господарства на засадах НЕПу.

НЕП в сільському господарстві. Введення єдиного сільськогосподарського грошового податку. Диференціація податків. Курс на створення радгоспів, комун, артілей, тощо. Ленін про розгортання кооперативного руху на селі і його втілення. Перетворення Сталіним кооперації на колективізацію.

Концепція планової економіки. Відмова від НЕПу. Перший п'ятирічний план 1928/ 29 - 1932/ 33 рр. Індустріалізація країни. Розбіжність поглядів серед парткерівництва. Темпи зростання промислового виробництва. "Надіндустріалізація". "Ножиці цін". Розгортання соціалістичного змагання. Зміни в складі робітничого класу. "Шахтинська справа". Результати індустріалізації.

Хлібозаготівельна криза 1928 року. Початок колективізації сільського господарства. Перехід до суцільної колективізації (1929 р.). Постанова ЦК ВКП(б) про темпи колективізації. Політика ліквідації класу селян-власників. Засудження Сталіним "перегинів" у справі колективізації. Продовження насильницької колективізації. Статус колгоспів. Падіння продуктивності в сільському господарстві. Причини голоду 1932-1933 років. Закон про "п'ять колосків". Масштаби та наслідки Голодомору. Демографічні втрати. Результати колективізації.

Державно-правовий статус Української СРР у 1920-1922 рр. Договір про воєнний і господарський союз між Росією та Україною від 28 грудня 1920 р. Зовнішньополітична діяльність українського уряду.

Проблема взаємовідносин РРФСР і незалежних республік. Сталінський план "автономізації", ставлення до нього керівних партійних і радянських працівників України. Позиція В.І.Леніна з питання про союз радянських соціалістичних республік. І з'їзд Рад СРСР, наслідки його рішень для України. Період конституційного оформлення СРСР. Український проект Конституції СРСР, підготовлений комісією в складі Х. Раковського, М.Фрунзе, В.Затонського та Е.Квірінга. ІІ з'їзд Рад СРСР. Перша Конституція СРСР (1924 р.).

Запровадження ХІІ з'їздом РКП (б) курсу на "коренізацію". Концепція "коренізації", її складові: українізація і створення необхідних політичних та економічних умов для всебічного культурного й духовного розвитку національних меншин.

Здійснення політики коренізації, роль у цьому Народного комісаріату освіти (НКО). Теорія "боротьби двох культур" Д.Лебедя. Заходи щодо українізації партійного, радянського, профспілкового апарату. Зрушення у видавничій справі. Українізація освіти.

Політика коренізації стосовно національних меншин. Створення національних адміністративно-територіальних одиниць у місцях компактного проживання національних меншин. Вирішення проблеми щодо найбільш повного представництва різних національностей в партійних і радянських органах.

Наступ сталінського керівництва на коренізацію. Боротьба з "націоналістичною небезпекою" або "національними ухилами" О.Шумського, М.Хвильового, М.Волобуєва. Діяльність М.Скрипника на чолі НКО (1927-1933 рр.). Сталінська лінія на згортання українізації.

Суспільно-політичне життя в умовах зміцнення тоталітарної системи. Політичні процеси у справах "Спілки визволення України" (СВУ), "Українського національного центру" (УНЦ), "Української військової організації" (УВО), "Польської організації військової" (ПОВ), "Блоку українських національних партій".

Систематичне звуження нормотворчих можливостей республік СРСР. Послідовне переведення галузей промисловості і будівництва у союзне підпорядкування. Перетворення СРСР в унітарну, жорстко централізовану державу.

Відображення "перемоги соціалізму" в СРСР у новій Конституції СРСР (1936 р.). Конституційне положення про комуністичну партію як керівне ядро всіх громадянських і державних організацій. Конституція УРСР 1937 року. «Великий терор» 1936-1938 рр. та його наслідки для України. «Розстріляне відродження».

Тема № 10. Західноукраїнські землі між двома світовими війнами.

Паризька мирна конференція (1919-1920 рр.), Сен-Жерменський (1919 р.), Тріанонський (1920 р.) та Северський (1920 р.) договори. Передача Закарпаття, Буковини і Бессарабії до складу Чехословаччини і Румунії. Договір Директорії з Польщею (21 квітня 1920 р.) про передачу Польщі Східної Галичини, Волині та інших українських земель. Конференція послів Антанти (1923 р.). Згода на протекторат Польщі над українськими землями.

Українські землі в складі Польщі. Боротьба українців проти польської окупації. Роки "взаємного невизнання" (1919-1923 рр.). Прагнення Польщі створити враження про дотримання прав національних меншин. Створення Малопольщі. Паралельне впровадження дискримінації українського населення "європейського зразка". Продовження політики спольщення українців. Заселення українських земель поляками. Чистки української інтелігенції. Нищення православної церкви. Посилення конфронтації між поляками та українцями. Проведення польськими властями акцій "пацифікації". Протест українців до Ліги Націй і його наслідки.

Українці під владою Румунії. "Аграрна реформа". Зубожіння села. Політичне безправ'я. Знищення автономності Буковини. Впровадження воєнного стану. Період відносної лібералізації життя (1928-1938 рр.) та тоталітарного правління. Фізичне винищення українців. Переслідування української інтелігенції та церкви. Процес румунізації. Хотинське (1919 р.) і Татарбунарське (1924 р.) повстання.

Українці в Чехословаччині. Намагання уряду підняти рівень життя карпатоукраїнців. Надання дозволу для політичної та культурної самореалізації. Створення Руської національної ради. Карпатоукраїнська автономія. Проголошення незалежності "Карпатської України". Августин Волошин. Карпатська Січ. Захоплення Закарпаття Угорщиною.

Розгортання національно-визвольного та революційного руху на українських землях. Кооперативний рух як знаряддя самоврядування та самозахисту. Релігійний рух. Греко-католицька церква. Митрополит А.Шептицький. Революційний рух на західноукраїнських землях. Українське національно-демократичне об'єднання (УНДО). Д.Левицький.

Політика “нормалізації”. Радикальна партія – виразник соціалістичних традицій Західної України. Комуністична партія Західної України (КПЗУ), її програма дій. Репресії проти КПЗУ, її розпуск. Формування Організації українських націоналістів (1920-1929 рр.). Євген Коновалець. Д.Донцов – ідеолог нового формування. Мета та методи боротьби ОУН. А.Мельник. Степан Бандера. Поширення діяльності ОУН на всі західноукраїнські землі.

Політичні сили на українських землях, окупованих Румунією: організація “Визволення”,”Українська національна партія”. Особливості політичної боротьби в Закарпатті: русофільство, русинство, українофільська течія.

Змістовий модуль 6.

Тема № 11. Україна в Другій світовій війні.

Україна в геополітичних планах СРСР і Німеччини. Радянсько-німецькі договори від 23 серпня та 28 вересня 1939 року, їх практична реалізація та наслідки. Возз’єднання західноукраїнських земель у складі УРСР. Радянізація західноукраїнських земель. Створення нових органів влади, проведення індустріалізації та колективізації в західних регіонах. Утиски церкви. Насадження системи тоталітарного контролю за населенням. Репресії та масові депортації.

Напад нацистської Німеччини на СРСР. Характер і цілі радянсько-німецької війни. Український напрям у плані “Барбароса”. «Акт про відновлення української державності». Мобілізація економічного, суспільно-політичного і воєнного потенціалу країни на відсіч фашистської агресії. Героїзм радянських людей.

Оборонні бої в Україні. Луцько-Бродівсько-Рівненська танкова битва 26-29 червня 1941 року. Оборона Києва, Одеси, Севастополя. Бої в районі Харкова, на Донбасі і в Криму. Об’єктивні і суб’єктивні причини поразки Червоної Армії в початковий період війни.

Нацистський «новий порядок». Життя населення України в умовах окупації. Колабораціонізм. Концтабори та масове знищення людей. Голокост. Вивезення людей до Німеччини.Остарбайтери. Пограбування національних багатств України.

Рух Опору та його течії. Розгортання радянського партизанського руху. С.Ковпак. Утворення УПА. Р.Шухевич.

Початок визволення України. Бої на Лівобережжі. Звільнення Києва. Звільнення Правобережної та Південної України. Примусове виселення з Криму в східні регіони СРСР кримських татар, греків, вірмен.

Завершення вигнання окупантів з України. Внесок українського народу у перемогу над нацистською Німечиною та її союзниками у Другій світовій війні. Героїзм українського народу. Ціна перемоги.

Тема № 12. Суспільно-політичне життя в Україні в період II пол. 40-х – I половині 80-х років XX ст.

Україна в перше післявоєнне десятиріччя. Участь України у заснуванні і роботі міжнародних організацій. Відновлення політики радянізації в західних областях України. Придушення визвольного руху 1944 - 1954 рр. Переслідування і знищення греко-католицької церкви. Операція «Вісла».

Голод 1946-1947 років та його наслідки. Відбудова народного господарства. Репресивна політика тоталітарної системи у формі “жданівщини”. «Лисенківщина».

Процеси лібералізації суспільно-політичного життя після смерті І.Сталіна. XX з'їзд КПРС і початок лібералізації. Засудження культу особи Сталіна. Десталінізація. Реабілітація жертв сталінських репресій. Спроба економічних реформ та причини їх невдачі. Утворення раднаргоспів. Нові явища у соціальній сфері. Зрушення у повсякденному житті населення. Приєднання Кримської області до складу України.

Рух “шістдесятників” – виступ творчої молоді за демократизацію суспільно-політичного життя в Україні.

Політико – ідеологічна криза системи. Жовтневий пленум 1964 року та його рішення. Згортання демократичних процесів. Неосталінізм. Посилення централізованої командно-адміністративної системи управління і обмеження суверенітету республіки. Діяльність в Україні П.Шелеста і зміщення його з посади першого секретаря ЦК КП(б) України. Діяльність В.Щербицького.

Спроби реформування економіки в другій половині 60-х років XX ст. Посилення бюрократичного централізму. «Епоха застою». Економічне становище УРСР у 70-х — на початку 80-х років XX ст. Наростання кризових явищ у промисловості і сільському господарстві. Зміни в соціальній та національній структурі населення. Посилення русифікації.

Активізація опозиційного руху вдругій половині 60-х — на початку 70-х років XX ст. Форми діяльності дисидентів, їхні політичні вимоги, боротьба за національне визволення. Створення Української Гельсінської спілки.

Змістовий модуль 7.

Тема № 13. На шляху до незалежності: Україна в час “перебудови” і розпаду СРСР.

Необхідність суспільно-політичних змін в СРСР. Прихід до влади нового керівництва на чолі з М. Горбачовим. Реформування соціалізму не змінюючи системи. Курс на “прискорення” соціально-економічного розвитку, перебудова економіки країни на засадах “нового мислення”. Заходи по структурній перебудові народного господарства. Аварія на Чорнобильській АЕС.

Нові явища у соціально-політичному та громадському житті України. Гласність і лібералізація. Пожвавлення громадської активності. Формування багатопартійної системи. Формування національних громадських організацій і об’єднань. Створення Народного руху України за перебудову. Розгортання страйкового руху. Релігійне відродження. Виведення радянських військ з Афганістану та країн Східної Європи.

Вибори до Верховної Ради України у березні 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Загострення політичного протистояння.

Крах комуністичної ідеології, запровадження ринкових відносин. Різке падіння життєвого рівня населення.

Серпневий заколот 1991 р. та активізація процесу створення українських політичних партій. Акт проголошення незалежності України. Всеукраїнський референдум і вибори Президента України. Л.Кравчук. Розпад СРСР і створення СНД.

Тема № 14. Україна наприкінці XX ст. – на початку XXI ст.

Утвердження національної Української держави. Запровадження національної символіки. Визначення кордонів та створення Національних Збройних сил. Особливості розбудови законодавчої, виконавчої та судової влади в Україні. Протистояння владних структур на початковому етапі створення.

Стан господарства після розпаду СРСР. Спроби реформування економіки. Роздержавлення, приватизація та фінансова система України. Соціальне та економічне становище населення. Еміграція.

Основні тенденції розвитку економіки в другій половині 90-х років. Пошуки шляхів стабілізації на початку XXI ст. Здійснення аграрної реформи. Включення населення у ринкові відносини. Кроки до інтеграції української економіки у європейський та світовий економічний простір.

Суспільно-політичне життя України. Створення нових політичних партій. Вибори до Верховної Ради України 1994 р. Л.Кучма. Прийняття Конституції України. Зміни у

громадському та суспільно-політичному житті країни. Демографічні зміни. Соціальна диференціація суспільства.

Міжнародні відносини України в 90-х роках XX ст. Основні принципи зовнішньої політики незалежної України. Ядерне роззброєння. Україна в міжнародних організаціях. Пошуки зовнішньополітичних орієнтирів наприкінці XX — на початку XXI ст.

Вибори до Верховної Ради 1998 р. і 2002 р. Протистояння В.Януковича і В.Ющенка. Президентські вибори 2004 р. «Помаранчева революція». Розкол суспільства на два табори. Основні здобутки та прорахунки української влади під час президентства В.Ющенка.

Обрання В.Януковича Президентом України. Діяльність уряду на чолі з М.Азаровим. Суспільно-політичний і соціально-економічний розвиток упродовж 2010-2013 рр.

Євромайдан 2013-2014 рр. «Революція гідності». Обрання П.Порошенка 25 травня 2014 р. Президентом України. Позачергові вибори до Верховної Ради України 26 жовтня 2014 р. Російська агресія проти України. Анексія Криму. «Антитерористична операція» та «Операція об'єднаних сил» на Сході України 2014 – 2021 рр. Мінські переговори. Спроби реформ здійснені урядами А.Яценюка та В.Гройсмана в 2014 – 2019 рр. та причини їх невдач. Вибори Президента України 2019 р. Обрання Президентом України В.Зеленського.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	Інд	с.р.		л	п	лаб	Інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Тема1.Перші форми державності на території України у стародавню добу	7	2				5	7				0,4	6,6
Тема 2. Ранньофеодальна держава Київська Русь (IX-ХШ ст.)	7		2		1	4	7				0,5	6,5
Тема 3. Галицько-Волинська держава. Українські землі у складі Литви та Польщі (друга пол.ХШ- ХУІ ст.)	6	2				4	6				0,4	5,6
Тема 4. Українське	6		2			4	6				0,4	5,6

козацтво, його роль у процесах державотворення (ХУ-ХУІІІ ст.)												
Тема 5. Українська національна революція (1648 – 1676 рр.).	8	2			1	5	8	2			0,5	5,5
Тема 6. Українські козацькі автономії XVII – XVIII ст.	8		2			6	8				0,4	7,6
Тема 7. Українські землі в складі Російської та Австро-Угорської імперій.	6	2				4	6				0,4	5,6
Разом за модулем 1	48	8	6		2	32	48	2			3	43
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 2.												
Тема 8. Українська революція (1917–1921 рр.).	6		2		1	3	6	2			0,5	3,5
Тема 9. УРСР в міжвоєнний період (1921 – 1939 рр.).	6	2				4	6				0,4	5,6
Тема 10. Західноукраїнські землі між двома світовими війнами.	6		2			4	6				0,4	5,6
Тема 11. Україна в Другій світовій війні.	6	2			1	3	6	2			0,5	3,5
Тема12. Суспільно-політичне життя в	6		2			4	6				0,4	5,6

Україні в період ІІ пол. 40-х – І половині 80-х років ХХ ст.												
Тема 13. На шляху до незалежності: “перебудова” і розпад СРСР.	6	2				4	6				0,4	5,6
Тема 14. Україна наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.	6		2			4	6				0,4	5,6
Разом за модулем 2	42	6	8		2	26	42	4			3	35
Усього годин	90	14	14		4	58	90	6			6	78

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Ранньофеодальна держава – Київська Русь (ІХ –ХІІІ ст.).	2
2	Українське козацтво, його роль у процесах державотворення (XV-XVII ст.).	2
3	Українські козацькі автономії XVII – XVIII століття.	2
4	Українська революція (1917 – 1921 рр.).	2
5	Західноукраїнські землі в міжвоєнний період (1918 – 1939 рр.).	2
6	Соціально-політичне життя України у період другої пол. 40-х – першої половини 80-х рр.	2
7	Сучасна українська держава (1991 – 2021 рр.).	2

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	-	-

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Перші форми державності на території України у стародавню добу	5
2	Ранньофеодальна держава - Київська Русь (ІХ–ХІІІ ст.)	4
3	Галицько-Волинська держава. Українські землі у складі Литви та	4

	Польщі (друга пол.XIII - XVI ст.)	
4	Українське козацтво, його роль у процесах державотворення (XV-XVII ст.)	4
5	Українська національна революція (1648 – 1676 рр.	5
6	Українські козацькі автономії XVII – XVIII століття.	6
7	Українські землі у складі Австрійської та Російської імперій	4
8	Українська революція (1917 – 1923 рр.).	3
9	УРСР в міжвоєнний період (1921 – 1939 рр.)	4
10	Західноукраїнські землі між двома світовими війнами.	4
11	Україна у Другій світовій та Великій вітчизняній війнах (1939-1945рр.)	3
12	Суспільно-політичне життя України у період другої половини 40-х – 80-х рр. XX ст	4
13	На шляху до незалежності: Україна в час «перебудови» та розпаду СРСР	4
14	Україна наприкінці XX ст. – на початку XXI ст.	4
	Разом	58

9. Індивідуальні завдання

Для студентів денної форми навчання – виконання 2 індивідуальних домашніх завдань як самостійної роботи з дисципліни «Історія України» у формі реферату на семінарські заняття (на вибір):

1. Гіпотези вчених про походження термінів «Русь» та «Україна».
2. Шлюбна дипломатія Володимира Великого та Ярослава Мудрого.
3. Держава та право Давньої Русі.
4. Політична система та державницька ідеологія Русі.
5. Русь у міжнародних відносинах X- поч.XII ст.
6. Життєвий шлях Байди Вишневецького у долі України.
7. Кримське ханство, та його вплив на історію Південної України.
8. Система виховання молоді на Січі.
9. Тактика, стратегія, озброєння козацького війська.
10. Козацькі зимівники як основа економічної та політичної міцності Запорозької Січі.
11. Гадяцький договір 1658 р. та його перспективи для Гетьманщини.
12. Гайдамаки та гайдамацтво як соціальне явище.
13. Особисте життя І. Мазепи у світовій та вітчизняній літературі.
14. Внутрішня політика Кирила Розумовського.
15. Азовське козаче військо.
16. Центральна Рада: погляд із сьогодення.
17. Опозиція внутрішній політиці П. Скоропадського.
18. Акт Злуки УНР та ЗУНР.
19. Проведення політики «воєнного комунізму» на українських землях.
20. Другий «зимовий похід» військ УНР.
21. Від Української військової організації (УВО) до Організації українських націоналістів (ОУН): створення, лідери, ідеологія, діяльність.
22. Августин Волошин: політичний портрет на тлі історичних подій.
23. Діяльність Вільного Університету у Празі.
24. Андрей Шептицький – український Мойсей.
25. Симон Петлюра в еміграції, його вбивство та процес над вбивцею.
26. Діяльність України на міжнародній арені у повоєнний час.
27. Возз’єднання всіх українських земель як фактор консолідації та розвитку

української нації.

28. ОУН - УПА: ідеологічні засади та методи боротьби.
29. Розвиток Запорізької області у повоєнний період.
30. Історичні обставини прийняття 26 квітня 1954 року Верховною Радою СРСР, відповідно до радянського законодавства, закону «Про передачу Кримської області зі складу РРФСР до складу УРСР».
31. Становлення багатопартійної системи.
32. Екологічні проблеми в Україні.
33. Формування кланово-олігархічної системи в Україні.
34. Політичний портрет Президента України (Л. Кравчук, Л. Кучма, В. Ющенко, В. Янукович, П. Порошенко).
35. Становлення громадянського суспільства в Україні: реальний стан та перспективи.

Для студентів заочної форми навчання – контрольна робота згідно методичних указівок щодо виконання контрольної роботи з дисципліни «Історія України» для заочної форми навчання.

10. Методи навчання

Основними формами навчальної роботи при вивченні дисципліни є лекційні та семінарські заняття. Лекції проводяться з базових питань історії України, містять узагальнений теоретичний матеріал, які є базою для самостійної роботи студентів. В процесі читання лекцій увага концентрується на найбільш складних питання досліджуваної теми, додаються рекомендації для самостійної роботи над відповідними темами. Спосіб подання інформації студентам в процесі їх пізнавальної діяльності реалізується через певні дії та методи навчання:

- розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- ілюстрація – для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);
- практична робота – для використання набутих знань у розв’язанні практичних завдань;
- аналітичний метод – для практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;
- індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального;
- дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного;
- проблемний виклад материалу – для створення проблемної ситуації.

11. Очікувані результати навчання з дисципліни

Програмні результати навчання	Очікувані результати навчання з дисципліни
РН1. З’ясовувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. **(ЗК 01.)**
РН2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі

різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.	розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. (**ЗК 02.)**
РН 9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.	Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності (**СК 13.)** Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички (**СК 15.)**
РН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо (**СК 6.)** Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички (**СК 15.)**
РН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності (**ЗК 13.**) Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички (**СК 15.)** Здатність розуміти та використовувати основні науково-історичні поняття у повсякденному житті **(ДК.01.)**
РН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (**ЗК 09.)** Здатність брати участь у дискусіях на суспільно-історичні теми **(ДК.02.)**
РН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу (**ЗК 03.)** Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні (**ЗК 10.**) Здатність працювати у міжнародному контексті (**ЗК 14.)**
ДРН1. Оволодіти основними поняттями та термінологією навчальної дисципліни.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу (**ЗК 03.)** Здатність розуміти та використовувати основні науково-історичні поняття у повсякденному житті **(ДК.01.)**
ДРН2. Навчитися розуміти причини та основні закономірності процесів, які відбувалися в сфері соціально-економічного та політичного життя України протягом усієї історії її розвитку.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення

	здорового способу життя (**ЗК 02.)** Здатність брати участь у дискусіях на суспільно-історичні теми **(ДК.02)**

12. Засоби оцінювання

Рубіжний контроль – це контроль знань здобувачів вищої освіти після вивчення логічно завершеної частини навчальної програми дисципліни. Навчальна дисципліна «Історія України» викладається за кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Тематика дисципліни розрахована на 7 змістовних модулів, які містять 14 тем. Підсумкова кількість балів виставляється як сума балів за усіма поточними формами контролю та підсумковим контролем, передбаченими робочою програмою навчальної дисципліни.

Методами оцінювання та демонстрування результатів згідно Рекомендації з навчально-методичного забезпечення у Національному університеті «Запорізька політехніка»* є: поточний контроль (контроль відвідування занять студентом, усне опитування, індивідуальне опитування, доповіді); рубіжний контроль (тестування за темами модуля 1, модуля 2); підсумковий контроль (екзамен – форма підсумкового контролю, яка полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни та на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на семінарських заняттях, а також завдань до екзамену). Сумарний результат містить 100 балів.

*****Рекомендації з навчально-методичного забезпечення у Національному університеті «Запорізька політехніка» / Укладачі: С.Б. Бєліков та ін. Запоріжжя: Навчальний відділ, Навчально-методичний відділ, НУ «Запорізька політехніка». 2019. 18 с.

13. Критерії оцінювання

Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка»**, контрольні заходи включають в себе вхідний, поточний, рубіжний (модульний, тематичний, календарний), відстрочений, підсумковий та семестровий контроль, а також комплексні контрольні роботи та ректорські контрольні роботи.

Система контролю знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Історія України» включає в себе поточний, рубіжний та підсумковий контроль. Також, за окремим наказом ректора, може проводиться ректорський контроль знань здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль проводиться викладачами під час аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи. Проводиться у вигляді модульної контрольної роботи або за результатом поточного контролю.

Підсумковий контроль з дисципліни проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньому ступені або на окремих його завершених етапах за 100- бальною системою, національною та шкалою ЄКТС.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти. Семестровий контроль з дисципліни «Історія України» проводиться у формі семестрового екзамену в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені робочим навчальним планом, індивідуальним навчальним планом здобувача вищої освіти. Завдання екзамену включають тестові завдання, теоретичні питання з курсу та практичне завдання.

Підсумкова оцінка із дисципліни, яка виставляється в екзаменаційну відомість, є сумою балів за різні види навчальної роботи:

Поточне тестування 1							Поточне тестування 2							Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4		Змістовий модуль 5		Змістовий модуль 6		Змістовий модуль 7			
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11	Т12	Т13	Т14	30	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка»/ Укладачі: В.Г. Прушківський, С.Т. Яримбаш, В.Л. Грешта, А.В. Пархоменко, С.І. Шило, О.О. Каплієнко, О.В. Коваленко, О.В. Лапкіна, П.В. Сахно, О.М. Стеценко, Н.Л. Ніколаєва, О.В. Савельєва, Л.М. Шило, О.В. Шепель, О.С. Калюжна, Є.О. Фасоль. - Запоріжжя: Навчальний відділ, Навчально- методичний відділ НУ «Запорізька політехніка». 2019. 59 с.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОцінкаECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	**A**	відмінно	зараховано
85-89	**B**	добре	
75-84	**C**		
70-74	**D**	задовільно	
60-69	**E**		
35-59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	**F**	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення

1.Методичні вказівки з планами семінарських занять з дисципліни «Історія України» для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання / Укладачі.: М.В. Дєдков, Г.І. Шаповалов, І.М.Спудка, В.М. Чоп та ін. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2020. – 50 с.

2.Методичні вказівки для самостійної роботи з дисципліни “Історія України” для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання / Укл.: М.В.Дєдков, В.М.Чоп.– Запоріжжя: НУЗП,2020.–66 с.

3.Методичні вказівки з планами семінарських занять та тематикою контрольних робіт з дисципліни “Історія України” для студентів усіх спеціальностей заочної форми навчання /Укладачі: Дєдков М.В., Чоп В.М. – Запоріжжя: НУ «ЗП», 2020. – 54 с.

15. Рекомендована література

Базова

1. Зовнішня політика України в умовах глобалізації: Анотована історична хроніка міжнародних відносин (2017–2019) / Відп. ред.С.В.Віднянський. – К.: Ін-т історії України НАН України, 2020. – 310 с.
2. Гуржій О., Чухліб Т. Козацька рада: Боротьба за державу (XVI–XVII ст.) /О.Гуржій, Т.Чухліб. – К.: Арій, 2020. – 368 с.
3. Гуржій О., Чухліб Т. Козацька Україна: Історія Гетьманської держави (XVII–XVIII ст.) / О.Гуржій, Т.Чухліб. – К.: Арій, 2020. – 368 с.
4. Ричка В. Володимир Великий: Лицар духу / В.Ричка. – К.: Парламентське вид-во, 2020. – 308 с. (серія «Політичні портрети»).
5. Україна в історії Європи XIX – початку XXI ст.: історичні нариси / Відп. ред. С.В.Віднянський. – К.: Ін-т історії України НАН України, 2020. – 814 с.
6. Грицак Я. Нарис історії України: Формування модерної нації / Я.Грицак. – К.: Yakaboo publishing, 2019. – 654 с.
7. Плохій С. Остання імперія: Занепад і крах Радянського Союзу / С.Плохій: Пер. з англ. Я.Лебеденка, А.Сагана. – Х.: Клуб сімейного дозвілля, 2019. – 512 с.
8. Плохій С. Ялта: Ціна міру / С.Плохій. – Х.: Клуб сімейного дозвілля, 2019. – 414 с.
9. Вирський Д. Початок сучасності: друга хвиля глобалізації, кінець Старого Порядку та Україна (XV – середина XIX ст.) /Д.Вирський. – К.: Ін-т історії України НАН України, 2019. – 162 с.
10. Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки: Зб. наук. пр. / Відп. ред. С.В.Віднянський. – Вип.28. – К.: Ін-т історії України НАН України, 2019. – 417 с.
11. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності / С.Плохій. Пер. з англ.. Романа Клочка. – Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. - 496с.
12. Поле битви – Україна: Від «володарів степу» до «кіборгів»: Воєнна історія України від давнини до сьогодення / Упор. К.Галушко; авт. кол.: Б.Черкас, О.Сокирко, А.Плахонін та ін. – Х.: Клуб сімейного дозвілля, 2016. – 352 с.

Допоміжна

1. Смолій В., Степанков В. Богдан Хмельницький: Полководець, дипломат, державотворець / В.Смолій, В.Степанков. — К. : Парлам. вид-во, 2020. — 752 с. — Іл., ім. пок. — (Серія «Політичні портрети).
2. Чорнобильське досьє КҐБ: від будівництва до аварії: Зб. док. про катастрофу на Чорнобильській АЕС / Упор.: О.Бажан, А.Когут, Г.Боряк. – К.: Майстер книг, 2020. – 688 с.
3. В'язні з України в концтаборі Маутгаузен: історія та пам'ять / Упор.: Р.Берндл, М.Кальтенбруннер, Т.Пастушенко. – К.: Фенікс, 2020. – 376 с
4. Міжнародні аспекти інтеграції Донбасу і Криму в політико-правовий і соціокультурний простір України: Аналітична доповідь / Кер. авт. кол. А.І.Кудряченко. – К.: Ін-т всесвіт. історії НАН України, 2019. – 70 с.
5. Смолій В., Степанков В. Феномен Української національної революції XVII ст.: компаративні та евристичні проекції / В.Смолій, В.Степанков. – К.: Інститут історії України НАН України, 2019. – 374 с.
6. Горобець В. Гетьман Брюховецький: Життя у славі, владі та ганьбі / В.Горобець. – К.: Парламентське вид-во, 2019. – 440 с. (серія «Політичні портрети»)

7. Ричка В. Володимир Мономах / В.Ричка. – Х.: Фоліо, 2019. – 120 с. (серія «Знамениті українці»).
8. Рычка В.М. Вещий Олег в истории и памяти / В.М.Рычка. – Санкт-Петербург: Изд-во О.Абышко, 2019. – 288 с.
9. Тараненко С., Мисько Ю., Зажигалов О. Археологічна карта Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника / С.Тараненко, Ю.Мисько, О.Зажигалов. – К., 2019. – 172 с.
10. Ukraina Lithuanica: Студії з історії Великого князівства Литовського / Гол. ред. Д.Ващук. – Т.V. – К.: Ін-т історії України НАН України, 2019. – 162 с.
11. Історія державного герба України: Каталог виставки: 23 серпня – 23 вересня 2018 р. – Запоріжжя, 2018. – 60 с.
12. Земський Ю. Зародження українського модерного націотворення: До 100-річчя Української революції. – Городок, 2018. – 256 с.
13. Запорізький рахунок Великій війні. 1939-1945 / Ф.Г.Турченко, В.М.Мороко, О.Ф.Штейнле, В.С.Орлянський та ін.; Ф.Г.Турченко (наук.ред.). – Запоріжжя: Просвіта, 2013. – 416с.
14. Грушевський М.С. Ілюстрована історія України з додатками та даповненнями / М.С. Грушевський: укл. Й.Й. Брояк, В.Ф. Верстюк. – Донецьк: БАО, 2008. – 734с.
15. Бурдо Н.Б. Трипільська Культура. Спогади про золотий вік / Н.Б. Бурдо, М.Ю. Відейко. – Харків: Фоліо, 2007. – 415с.
16. Історія українського козацтва: нариси у 2 т. Т.1. – К.: Вид.дім « Києво-Могилянська академія», 2006. – 800с.
17. Верстюк В.Ф. Політична історія України ХХ століття: у 6 т. Т.1. На зламі століть (кінець ХІХ – 1917р.) / В.Ф.Верстюк, В.Ф. Солдатенко. – К.: Генеза, 2003. – 424с.
18. Верстюк В.Ф. Політична історія України ХХ століття: у 6 т. Т.2. Революція в Україні: політико-державні моделі та реалії (1917-1920) / В.Ф.Верстюк, В.Ф. Солдатенко. – К.: Генеза, 2003. – 488с.
19. Історія Українське козацтво: Мала енциклопедія. –Київ: Генеза, Запоріжжя: Прем'єр, 2002. – 568с.
20. України: навчальний посібник для вузів / П.О.Бідзілля, В.Г.Бровко, Б.В.Гордеєв; фахова ред. кол.: Дєдков М.В., Іващенко Ю.В., Кладова Г.Л. – Запоріжжя: Дике поле, 2002. – 416с.
21. Залізняк Л.Л. Первісна історія України: Навчальний посібник для студ. вузів / Л.Л.Залізняк. – К.: Вища школа, 1999. – 263с.
22. Михайлов Б.Д. «Каменная Могила — подземный „эрмитаж" Приазовья» / Б. Д. Михайлов. - Запорожье: Дикое Поле, 1998. – 96с.
23. Толочко П.П. Давня історія України: Навчальний посібник: у 2-х кн. Кн.2 / П.П. Толочко, Д.Н. Козак, С.Д. Крижицький. – К.: Либідь, 1995. – 224с.
24. Довідник з історії України. У 3т. Т.2 /За ред. І.Підкови, К.Бондаренко, В.Гордієнко, Я.Грицака, Р.Шуста. - К.: Генеза. - 1995. – 440с.
25. Толочко П.П. Давня історія України: Навчальний посібник: у 2-х кн. Кн.1 / П.П. Толочко, Д.Н. Козак, С.Д. Крижицький. – К.: Либідь, 1994. – 240с.
26. Нагаєвський І. Історія Української держави ХХ століття / І. Нагаєвський. – К.: Укр. письменник, 1994. – 413с.

27. Субтельний О. Україна: історія: пер. з англ. Ю.І.Шевчука / О. Субтельний.. – 3-тє вид., перерб. і доп. - К.: Либідь, 1993. – 720с.
28. Гунчак Т. Україна: перша половина ХХ століття: Нариси політичної історії / Т. Гунчак. - К.: Либідь, 1993. – 288с.
29. ОУН: минуле і майбутнє / Під ред. С.Тарана. - К.: Фундація ім. О. Ольжича, 1993. – 304с.
30. Повість врем'яних літ: Літопис (За Іпатським списком) / Пер. з давньоруської, післяслово, комент. В. В. Яременка.— К.: Рад.письменник, 1990. - 558 с.

16. Інформаційні ресурси

1. Енциклопедія історії України: У 10-ти тт. / НАН України. Інститут історії України; редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.: Т. 1: А–В. – К.: Наукова думка, 2003. – 688 с.: іл.; Т. 2: Г–Д .– К.: Наукова думка, 2004. – 528 с.: іл.; Т. 3: Е–Й. – К.: Наукова думка, 2005. – 672 с.: іл.; Т. 4: Ка – Ком. – К.: Наукова думка, 2007. – 528 с.: іл.; Т. 5: Кон–Кю. – К.: Наукова думка, 2008. – 568 с. : іл.; Т. 6: Ла–Мі. – К.: Наукова думка, 2009. – 784 с.: іл.; Т. 7: Мл–О. – К.: Наукова думка, 2010. – 728 с.: іл.; Т. 8: Па–Прик. – К.: Наукова думка, 2011. – 520 с.: іл.; Т. 9: Прил–С. – К.: Наукова думка, 2012. – 944 с.: іл.; Т. 10: Т–Я. – К.: Наукова думка, 2013. – 784с.
Мережева версія ЕІУ на порталі Інституту історії України НАН України: http://www.history.org.ua/index.php?encyclop

Енциклопедія історії України. Т. 1 : А—В.
Енциклопедія історії України. Т. 2 : Г—Д.
Енциклопедія історії України. Т. 3 : Е—Й.
Енциклопедія історії України. Т. 4 : Ка—Ком.
Енциклопедія історії України. Т. 5 : Кон—Кю.
Енциклопедія історії України. Т. 6 : Ла—Мі.
Енциклопедія історії України. Т. 7 : Мл—О.
Енциклопедія історії України. Т. 8 : Па—Прик.
Енциклопедія історії України. Т. 9 : Прил—С.
Енциклопедія історії України. Т. 10 : Т—Я.
Енциклопедія історії України: Україна—Українці. – Кн. 1.
Енциклопедія історії України: Україна—Українці. – Кн. 2.

2. Грицак Я. Формування модерної української нації [Електроний ресурс] / Я. Грицак. - Режим доступу: http://history.franko.lviv.ua/gryc_content.htm

3. Касьянов Г. Украина 1991–2007: очерки новейшей истории [Електроний ресурс] / Г. Касьянов. – К.: Наш час, 2008. – 408с.
4. Сергійчук В. Що дала Україна світові [Електронний ресурс] / В.Сергійчук. – К.: ПП Сергійчук М.І., 2008. – 479с. Режим доступу: http://www.history.org.ua/index.php?litera&id=5861&navStart=90
5. ЄфіменкоГ. Статус УСРР та її взаємовідносинизРСФРР: довгий 1920 рік [Електроний ресурс] / Відп. ред. С. Кульчицький. НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2012. – 367 с. Режим доступу: http://histans.com/LiberUA/978-966-02-6396-3/978-966-02-6396-3.pdf
6. Історія України в особах, ІХ–XVIII ст. / Авт. кол.: В. Замлинський (керівник), І. Войцехівська, Н. Герасименко, О. Гуржій, І. Діптан, С. Єкельчик, А. Іваненко, М. Котляр, М. Палієнко, В. Панашенко, В. Пащенко, Н. Пономаренко, О. Путро, В. Ревегук, П. Сас, Г. Сергієнко, В. Смолій, В. Щербак, Н. Яковенко, Б. Яремченко

[Електроний ресурс]. – К.: Вид-во “Україна”, 1993. – 396 с. Режим доступу: http://histans.com/LiberUA/5-319-01062-1/5-319-01062-1.pdf

7. Нариси історії української революції 1917–1921 років [Електроний ресурс] / Ред. кол.: В.А. Смолій (голова), Г.В. Боряк, В.Ф. Верстюк, С.В. Кульчицький, В.М. Литвин, Р.Я.Пиріг, О.П.Реєнт, О.С. Рубльов, В.Ф. Солдатенко, Ю.І.Терещенко. НАН України.Інститут історії України. – К.: НВП «Видавництво “Наукова думка” НАН України», 2011. – Кн. 1. – 390 с. Режим доступу: http://histans.com/LiberUA/978-966-00-1145-8/978-966-00-1145-8.pdf
8. Нариси історії української революції 1917–1921 років [Електроний ресурс] / Ред. кол.: В. А. Смолій (голова), Г. В. Боряк, В. Ф. Верстюк, С. В. Кульчицький, В. М. Литвин, Р. Я. Пиріг, О. П. Реєнт, О. С. Рубльов, В. Ф. Солдатенко, Ю. І. Терещенко; Авт. кол.: О. Д. Бойко, В. Ф. Верстюк (керівн.), В. І. Головченко, Г. Г. Єфіменко, С. В. Кульчицький, О. І. Лупандін, О. В. Михайлова, Т. С. Осташко, О. І. Павлишин, Р. Я. Пиріг, О. С. Рубльов, В. В. Скальський, В. Ф. Солдатенко. НАН України. Інститут історії України. – Кн. 2. – К.: НВП «Видавництво “Наукова думка” НАН України», 2012. – 464 с. Режим доступу: http://histans.com/LiberUA/978-966-00-0000-0/978-966-00-0000-0.pdf
9. “Українізація” 1920–30-х років: передумови, здобутки, уроки [Електроний ресурс] / Відп. ред. В. А. Смолій; Авт. кол.: В. М. Даниленко (кер. авт. кол.), Я. В. Верменич (заст. кер. авт. кол.), П. М. Бондарчук, Л. В. Гриневич, О. О. Ковальчук, В. В. Масненко, В. М. Чумак. НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2003. – 392 с. Режим доступу: http://histans.com/LiberUA/966-02-2897-X/966-02-2897-X.pdf

Запоріжжя , 2020 рік